Na začetku je bila ŠKATLA

Saška Ocvirk

Saška Ocvirk
NA ZAČETKU JE BILA ŠKATLA

Zbirka Šmarnice za otroke

@ Celjska Mohorjeva družba, 2024
Vse pravice pridržane.

Navedki iz Svetega pisma so vzeti iz Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (SSP).
© 1996, 2003, Društvo Svetopisemska družba Slovenije, z dovoljenjem.
Vse pravice pridržane.

IMPRIMATUR štev. 112/24, v imenu Slovenske škofovske konference:
msgr. dr. Maksimilijan Matjaž, celjski škof, Celje, 26. marec 2024

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-5-312.47(02.053.2)
821.163.6-93-32

TERŽAN, Saša
Na začetku je bila škatla / Saška Ocvirk ; [Šmarnicam na pot Marko Rijavec]. - Celje : Društvo Mohorjeva družba : Celjska Mohorjeva družba, 2024. - (Zbirka Šmarnice za otroke)

ISBN 978-961-278-695-3
COBISS.SI-ID 190467331

Saška Ocvirk

Na začetku je bila ŠKATLA

1851
Celjska Mohorjeva družba
Prva slovenska založba

VSEBINA

Šmarnicam v letu molitve na pot
(Marko Rijavec) 7

1 Na začetku je bila škatla 9
2 Sveti angel 12
3 Zmote pametnih staršev 15
4 Mene pa nihče ne mara 17
5 Dajte mi mir ali pa vsaj počitnice 20
6 Moral bi reči oprosti 23
7 Dobri bog, prosim te … 26
8 Hvala, hvala, hvala! 28
9 Ambasada v župnišču 30
10 Vedno pravi prostor in čas 32
11 Bika za roge ali žabo za zajtrk 35
12 Snap do Jezusa 38
13 Samo da bo zdravje 40
14 Za zdravo pamet in srečno zadnjo uro 43
15 Mi se ´mamo radi … včasih 45
16 Zadnja stvar v dnevu 47
17 Za snažno naravo in čista srca 50
18 Nekje za ovinkom je vojna 53
19 Če bi smetiščni zabojnik govoril 55
20 Rožni venec kot dolgčas na verižici 57
21 Da bi ga strela 60
22 Ali bodo petice ali pa ne bo nič 63

23 Revščina že ni blagor 66
24 Vsakdanji in veliki čudeži 69
25 Križek za mojo mami 72
26 Moja prva ekipna postava 74
27 Vzornik za naš čas 77
28 Jaz zanj in on zame 79
29 Obkladek in obliž za rane 81
30 Moč prvoobhajanega srca 83
31 … in vse se zlije v kelih 85

Litanije Matere Božje 87

Šmarnicam v letu molitve na pot

VSI SMO V ISTI ŠKATLI

Marko Rijavec

»Ni dobro za človeka, da je sam« (1 Mz 2,18). Že prve svetopisemske vrstice povzamejo eno od človekovih glavnih lastnosti, namreč globoko *potrebo po bližini*, po skupnosti, po občestvu, s katerim si lahko deli življenje, kar pomeni njegove vzpone in padce, smeh in jok, strah in pogum. Človek je pač bitje odnosov in zaradi njih obstaja ali pa ga ni. Ravno zato je tudi Jezus za glavni poudarek krščanske vere naredil *skupnost.* Prav ta in samo ta omogoča, da je Jezus še vedno prisoten na zemlji, sredi naše trde konkretnosti. Takole je rekel: »Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi« (Mt 18,20).

Prav te zadnje Jezusove besede tudi razlagajo, kako nekaj pomembnega je za človeka *molitev.* Seveda ne, če jo razumemo kot blebetanje, kot besedo, namenjeno izpolnjevanju dolžnosti, ali pa kot nekaj, kar nam v smislu principa »daj-dam« zagotavlja Božje simpatije. Kajti pomen molitve seveda ni v vplivanju na Boga, da bi si ta premislil ali da bi nas imel malce bolj rad – njegova ljubezen je enako močna do tistih, ki molijo, in do tistih, ki ne –, marveč v tem, da molitev nekaj stori v človeku samem. Njega spremeni, ne Boga, in sicer tako, da ga postavi v občestvo, v skupnost.

Nismo sami. To je glavno sporočilo, ki nam ga dajejo molitve; sporočilo, ki hkrati tolaži in naklanja odgovornost. Nismo sami, vedno je nekdo, ki moli in skrbi za nas. Pa tudi nismo sami, ker je vedno nekdo, ki potrebuje našo molitev, našo bližino. In tako se najdemo, kakor v škatli svojega življenja, popisani na obeh straneh, vsak s svojo zgodbo, vsak s svojo prošnjo,

zahvalo, tožbo, tišino, naše življenje jih piše. In tam, sredi naših molitev, je Jezus sredi med nami.

Tako moramo razumeti tudi letošnjo Mohorjevo *Škatlo*, šmarnice, ki v »letu molitve«, kot ga je poimenoval papež Frančišek v pripravi na jubilejno leto 2025, pripovedujejo lepo zgodbo o tem, kako lahko neka preprosta ideja, polna ljubezni in želje po takšnem združevanju »v Jezusovem imenu«, ustvari skupnost, v kateri lahko vsakdo – ne glede na to, koliko je star, kako močna je njegova vera, kako težko življenje ima – najde svoj prostor in v kateri ima vsakdo nekoga, za kogar lahko naredi kaj dobrega. Tudi sicer so šmarnice namenjene temu, da bi v našem individualizma polnem času pod Marijinim plaščem poiskale možnosti, da *srce spregovori srcu*, da se kot ljudje v molitvi poiščemo in najdemo. Toda prav te šmarnice v sebi nosijo tudi *potencial za posnemanje*, da tudi starši, vzgojitelji, pastoralni delavci najdemo nove ideje za to, kako mladim rodovom, pa tudi sebi, približati nekoliko pozabljeno *umetnost molitve*. Dejavnost, ki spreminja svet tako, da spreminja nas.

Vsi smo v isti škatli. In prej ko se bomo tega zavedali, prej bomo razumeli, kako nekaj lepega in velikega je za nekoga in z nekom moliti. Napisati listek, biti iskren, res pristen, kakršen sem v resnici, ter ga položiti k vsem drugim, za katere morda niti ne vemo, da bijejo iste bitke, da jokajo iste solze, da se tako kot mi trudijo iti za Jezusom. Ker ta »škatla«, tako pravijo šmarnice na koncu, tako postane Jezusov kelih, iz katerega »lahko pijemo, kadar smo prešibki, preveč žalostni, preveč na tleh, se čutimo nevredne, spregledane in pozabljene.« In že samo vedeti, da je v našem življenju mogoče piti iz njega, je nekaj neprecenljivega.

Ko bomo torej v kelih dali svojo kapljico, se bomo tudi odžejali. Da, tako čudežna stvar je molitev. Naj vas preprosta škatla za čevlje kot listek sprejme vase.

1

NA ZAČETKU JE BILA ŠKATLA …

Janez

Vse se je začelo s škatlo. V kakem bolj banalnem primeru bi jo lahko čisto brez težav zamenjali s kakšno neugledno škatlo za čevlje. Takšno, v kakršno babica, potem ko nove čevlje spravi v omaro, odlaga strgane nogavice, vrvice in gumbe. Ali táko, ki jo mama nemilostno raztrga in vrže v star papir. Ker take reči samo zavzemajo prostor in delajo navlako.

Ko jo je sestra Marta postavila na mizo, še ni bilo čisto jasno, ali to kartonsko čudo spada v babičino ali mamino kategorijo. Ampak saj niti ni bilo pomembno. Končno smo se spet srečali. Oratorijci lanskega leta, namreč. Sestra Marta, ki v naši župniji tako mimogrede in komaj opazno poskrbi za tisoč in eno malenkost, se je na pomlad spomnila, da bi »malo podkurila pod to naše mladostno ognjišče«, kot ona temu pravi. In nas je povabila. Vse. Velike in male. Tiste, ki pomagajo od začetka do konca, tiste, ki se vedno pustijo malo prositi, in tiste, ki se na oratoriju znajdejo po spletu bolj ali manj srečnih naključij.

Jaz sem bil in sem občasno še vedno malo vsega. Prvo leto me je mama vpisala prisilno, ker pač nisem mogel biti celo poletje sam doma. Potem sem se vsako leto pustil malo manj prositi, zdaj pa si počitnic brez tega, da bi mularijo malo pokomandiral in se z njo tudi prav fino zabaval, niti ne predstavljam.

»Bomo malo obudili spomine in laže počakali na počitnice,« je sestra Marta zapisala v Snap. Faca je. Ve, da sms-ov in mejlov nihče ne bere.

Seveda sem bil takoj za. Da je v župnijski učilnici obljubila pico, tudi ni bilo čisto nepomembno. Ja, tik pred velikim finalom šolskega leta, ko se bodo vsule zadnje kontrolke, testi in spraševanja, se je tisto sobotno dopoldne zdelo kot sladek obet poletja … Tam nekje na drugi strani reke najhujših šolskih muk bodo spet prosti dnevi, bo morje in enkrat vmes tudi oratorijski teden. Saj bo. Enkrat že, čeprav se ta prvi letnik vleče kot kurja čreva.

Okroglih trideset se nas je zbralo. Od najbolj tamalih do nas srednješolcev. In za vsakega je bil na velikem Martinem pekaču kos dobro obloženega testa. Očitno je z Jezusom v neki posebni navezi, ker ji čisto vedno znese, da je za vse dovolj. Tista o ribah in kruhu je ena mojih najljubših.

Ko sem zadovoljno pogoltnil zadnji grižljaj, sem se spet zagledal v tisto škatlo.

»Sestra Marta, zakaj je ta škatla na mizi? Naj jo kam pospravim?«

»Ne, Janez,« se je nasmehnila. »Tako vesela sem, da smo se srečali. Vedno vas nagovarjam h kaki dejavnosti, vas prosim za pomoč, vas pošiljam v gozd po mah za jaslice in še toliko drugega. Tokrat bi vas rada samo obdarila. Dajte, na listek napišite eno stvar, ki vas je v zadnjem času vznemirila, ki vas teži ali na katero pogosto mislite; razmislek ali doživetje, nekaj, za kar ste hvaležni, ali kaj, za kar prosite. Vrzite listek skozi odprtino na vrhu. Tole bo naša skupna škatla molitve … Molitev je lahko tudi ena sama beseda, ni treba, da je vedno rožni venec.« Ob tem me je pogledala in mi pomežiknila, ker ve, da dobim izpuščaje dolgočasja že samo ob omembi rožnega venca.

V sobi je nekaj minut vladala tišina, potem pa je Tina – jeseni gre v prvi razred – prva vzela listek in začela s svinčnikom nekaj škrebljati nanj. Drug za drugim smo ji sledili in, medtem ko je sestra Marta vzela v roke kitaro in zapela, potisnili vsak svoj papirček skozi ozko odprtino na vrhu škatle. Za hip se je zazdelo, kot da je tista reža čudežni portal in bo vsak listek na drugi strani zdaj zdaj vzel v roke Jezus …

◆ ◆ ◆

Tudi ti si pripravi škatlo, v kateri boš ves mesec zbiral svoje molitve.
Za svojega kateheta zmoli molitev Oče naš.

Česa pa je tebe strah?
Napiši to na listek »MOLITEV ZA Božje varstvo« in listek daj v svojo škatlo.
Svoj strah v molitvi izroči svojemu angelu varuhu!

3

ZMOTE PAMETNIH STARŠEV

Medtem ko je sestra Marta brenkala na kitaro, so otroci drug za drugim potisnili svoje listke skozi odprtino v skupno škatlo molitve. Tudi vsi mi vsak dan polnimo vsak svojo škatlo molitve. Skupaj pa prebiramo, kaj so ob svojih zapisanih molitvenih namenih razmišljali veroučenci sestre Marte. Včeraj smo prisluhnili najmlajši, Tini, danes je na vrsti

Jakob.

Moje življenje je naporno. Star sem že deset let, poleti bom enajst, hodim v peti razred in še vedno nimam telefona. Ne pametnega ne neumnega, sploh nobenega. Moj najstarejši brat ga je dobil v osmem razredu, drugi v devetem, jaz ga baje ne bom nikoli, ker da se starša učita na napakah.

Mislim – upam in molim –, da se šalita, ker sicer se lahko gladko preselim v jamo. Že to, da imam Snapchat inštaliran na maminem telefonu in sem dosegljiv enkrat na vsake kvatre, je strašna omejitev za vsako civilizirano življenje. Bolj ko jim razlagam, da to ne gre, manj me upoštevajo.

Zadnjič smo šli na obisk k mamini sodelavki. Pri njih imajo tudi tri otroke. Ati in mami pravita, da res zgledne in zelo pridne.

»Ja, res so fajn. In vesta kaj, PlayStation imajo!« sem se skoraj razpočil. Če to ni zadosten argument, da ga končno dobimo še pri nas, pa tudi nič nočem.

To je bitka, v katero se že nekaj let podajam skupaj z bratoma. PlayStation je na vrhu vseh seznamov želja. Vsaj mojih. Seveda bi vse skupaj nadzirala ati in mami. Seveda obstajajo igre, kjer se celo razmigaš, kot da si šel na sprehod na Resevno; pa take, ki spodbujajo znanje pri matematiki in angleščini. Celo tiste najbolj brezvezne spodbujajo bratsko povezanost in prijateljstvo! Še in še je pametnih argumentov za nakup igralne konzole!

O bratski navezi bi se sicer dalo razpravljati. Ko sem predlagal, da bi zadevo kupili sami, je starejši brat rekel, da on tako ali tako nima časa za take neumnosti, drugi pa, da se mu zdi škoda denarja. Da pa me iz srca podpirata, če bi jaz rad žrtvoval svoje prihranke.

Zdaj so mi na računalnik dovolili naložiti dve igrici, kar je v osnovi precej brez veze, še bolj brez veze pa je, da sta mi na voljo enako dolgo, kot berem ali vadim kitaro. Nikoli si nisem predstavljal, koliko črk in vrstic gre v eno minuto in kako se čas ob notah in brenkanju vleče. In kako je mogoče, da ob zlaganju Minecrafta tako bliskovito mine?!

Ko nas povabijo k molitvi, odrasli za to vedno uporabljajo kake velike besede in plemenite namene. Jaz bom povedal čisto po domače. Ljubi Jezus, ljuba Mati Marija, ne vem, kje sta ati in mami slišala, da imajo eni otroci pametne telefone, drugi pa pametne starše. Ju lahko prepričata, prosim, da jima ni treba biti najbolj pametna na svetu? Če pa ne bo šlo, vaju prosim za potrpljenje, da bom laže počakal. Tista knjiga, ki sem jo prisilno začel brati, se je pravzaprav kar naredila.

◆ ◆ ◆

Gotovo tudi ti velikokrat ne razumeš odločitev svojih staršev, ki jih sprejmeta za tvoje dobro.
Kaj pa tebe najbolj moti pri tvojih starših? Napiši to na listek »MOLITEV ZA pametne starše« in listek daj v svojo škatlo. Zmoli molitev O Jezus, blagoslovi me *za to, da bi se tvoja starša znala pametno odločati.*

4

MENE PA NIHČE NE MARA

Skupaj z Jakobom smo v prejšnji zgodbi v škatlo molitve sestre Marte položili molitev za to, da bi se naši starši vedno pametno odločali. Tudi vsi mi vsak dan polnimo vsak svojo škatlo molitve. Tokrat pa o svojih pomanjkljivostih in prednostih razmišlja

Ožbej.

Zmanjkalo je svinčnikov. Seveda ravno zame. Vsi se zagrebejo, jaz pa nikoli. Danes sem prišel na to srečanje, ker me je mami prisilila. Tako kot me je tudi lani prisilila, da sem šel na oratorij. Saj ne rečem, da je bilo slabo. Ampak včasih imam občutek, da sem neviden. Nisem dober v nogometu in med dvema ognjema tudi vedno ostanem zadnja rezerva. Saj ne, da se kdo ravno spravlja name, samo vseeno jim je zame. Ker nikoli ne vem, kaj naj rečem, ker nisem smešen ali zabaven, ker nimam telefona … Očitno nisem zanimiv. In zdaj sem še brez svinčnika. No, Jakob je že končal. Dobil sem kuli.

Kaj naj napišem? Nihče me ne mara in počutim se kot zrak. Kot tista srna Berta, o kateri nam je zadnjič v knjižnici pripovedoval pisatelj Jernej. Ona je bila taka kot jaz, nepomembna in brezvezna. Tako brezvezna, kot se na primer zdijo mojim sošolcem vlaki. Jaz pa vem o vlakih vse. Najbolj sem vesel, če nas na cesti ustavijo zapornice, ker potem lahko staršema razložim

Saška Ocvirk
NA ZAČETKU JE BILA ŠKATLA

Zbirka *Šmarnice* za otroke

Šmarnicam na pot: mag. Marko Rijavec
Urednica: dr. Tanja Ozvatič
Strokovni pregled: Slovenski katehetski urad
Oprema: Jana Randl
Grafike na opremi: Alina Asberga Nabergoj in Shutterstock
Prelom: Lidija Murenc

Izdala in založila:
Društvo Mohorjeva družba in Celjska Mohorjeva družba, d. o. o.
Za založbo:
predsednik Lojze Kozar in ravnateljica dr. Tanja Ozvatič

Celjska Mohorjeva družba, Prešernova ulica 23, 3000 Celje, Slovenija
www.mohorjeva.org

Natisnila tiskarna Dravski tisk v 1500 izvodih.
Celje 2024